

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра основ медицини

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету здоров'я та
фізичного виховання
Миронюк І.С.
«_____» _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНАТОМІЯ, ФІЗІОЛОГІЯ, ПАТОЛОГІЯ ДІТЕЙ З ОСНОВАМИ ВАЛЕОЛОГІЇ

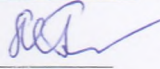
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	01 освіта/педагогіка
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Освітня програма	Олігофренопедагогіка, логопедія. Здоров'я людини.
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами валеології» для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта освітньої програми «Олігофренопедагогіка, логопедія. Здоров'я людини».

Розробники: Дуткевич-Іванська Ю.В., старший викладач кафедри основ медицини

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри *основ медицини*

протокол № 1 від «28» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри Мелега К.П.

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання

протокол № 1 від «26» вересня 2019 р.

Голова науково-методичної комісії

(Прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 4 аудиторних – 72 самостійної роботи студента – 78	1	1
	Лекції:	
	40	10
	Практичні (семінарські):	
	16	6
Вид підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:	
	16	6
Форма підсумкового контролю: усна відповідь	Самостійна робота:	
	78	128

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета - ознайомлення студентів з основними положеннями анатомії, фізіології, валеології та патології дітей, фізіологічними системами організму, законами, що визначають їхню діяльність, механізмами їхньої регуляції. Дати студентам знання з вікових особливостей дитячого організму, надати основні відомості про роль валеології у просвітницькій роботі щодо формування здорового способу життя.

Засвоєння закономірностей та механізмів будови, функціонування організму людини як єдиного цілого, та його окремих структурних елементів у їх взаємозв'язку та у взаємодії організму з зовнішнім середовищем основні захворювання органів та систем організму та їх профілактика.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК-6. Здатність до застосування професійних медико-біологічних знань і практичних умінь і навичок, які є теоретичними основами побудови змісту корекційно-розвивального, навчально-реабілітаційного процесу відповідної освітньої галузі. Здатність визначати структуру порушення; потенційні можливості розвитку різних сторін особистості дітей з інтелектуальними та/або мовленнєвими порушеннями; здатність оцінити клініко-фізіологічні особливості і закономірності фізичного і психічного розвитку цих категорій дітей.

ФК-8. Здатність оцінити сильні та слабкі сторони розвитку дитини з порушеннями інтелекту, мовлення, комплексними порушеннями, в структурі яких є інтелектуальні та/або мовленнєві, потенційні можливості розвитку різних сторін особистості дітей з такими порушеннями.

ФК-9. Здатність виконувати корекційну навчально-виховну роботу з профілактики, подолання інтелектуальних, мовленнєвих порушень, затримки психічного розвитку, розладів спектру аутизму, комплексних порушень психофізичного розвитку, в структурі яких є інтелектуальні та/або мовленнєві у навчально-виховному, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації навчально-виховної діяльності.

ФК-18. Здатність до застосування медико-біологічних, психолого-педагогічних знань для формування навичок здорового способу життя учнів, підтримання оптимальної рухової активності.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми **016 «Олігофренопедагогіка, логопедія. Здоров'я людини»**, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Володіє знаннями в галузі спеціальної освіти при вирішенні навчально-виховних та науково-методичних завдань з врахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів, соціально-психологічних особливостей учнівських груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій.	ПРН 01
Володіє знаннями етіології виникнення порушень психічного та/або фізичного розвитку; знаннями онтогенезу/дизонтогенезу розвитку (пізнавального, психічного, мовленнєвого); знаннями структури порушень, здійснення компенсаторних механізмів; знаннями класифікацій порушень психофізичного розвитку.	ПРН 02
Володіє фаховими медико-біологічними та психологічними знаннями, які є теоретичними основами побудови змісту навчально-виховного та корекційно-розвиткового процесу для дітей з особливими освітніми потребами.	ПРН 04
Знає теоретичні засади використання рухової активності людини під час дозвілля для збереження та зміцнення здоров'я. Знає особливості впливу способу життя на здоров'я особи та основні принципи здорового способу життя. Знає особливості занять руховою активністю дітей.	ПРН 06
Володіє знаннями про вікові анатомо-фізіологічні особливості розвитку дітей, пізнавальні психічні процеси, емоційно-вольову характеристику учнів, їх вплив на процеси навчання, виховання та розвитку особистості.	ПРН 07
Здатний забезпечувати охорону життя і здоров'я учнів як з типовим розвитком, так і учнів з особливими освітніми потребами у навчально-виховному, корекційному процесі та позаурочній діяльності.	ПРН 22

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни **«Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами валеології»**:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> історію анатомії, фізіології, патології та валеології як біологічних дисциплін; структурно-функціональні особливості соматичних, вегетативних, сенсорних, регуляторних та репродуктивної систем організму людини, а зокрема дитячого організму; основні показники їх стану та функціонування в умовах фізіологічної норми, профілактику захворювань; 	<p>ПРН 01 ПРН 02</p>

<ul style="list-style-type: none"> • поняття про фізичний розвиток, біологічний вік, критерії його визначення, вікову періодизацію, структурну організацію живого організму, поняття про гармонійний та дисгармонійний розвиток дитини • механізми передачі збудження між клітинами і тканинами; • окремі функції органів і систем організму та їхні механізми регуляції; • анатомію та фізіологію скелетних м'язів; • фізіологічні основи поведінки, вищої нервової діяльності; • види гуморальної регуляції функцій організму та загальні закономірності дії гормонів. 	<p>ПРН 04 ПРН 06 ПРН 07 ПРН 22</p>
<p>Розуміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • анатомію, фізіологічні особливості функцій організму дитини, їх регуляцію та основи патології; • стан здоров'я людини на підставі анатомічних та фізіологічних параметрів, профілактику захворювань; • механізми й закономірності анатомії та функціонування збудливих структур; • значення сенсорних процесів у життєдіяльності людини; • суть здоров'я, будову діагностичних моделей та методи його оцінки, а також прогнозування; • мотивацію до корекції способу життя дітей з метою зміцнення їх здоров'я; • суть оздоровчих програм, первинну та вторинну профілактики захворювань, оцінку ефективності оздоровчих заходів. 	<p>ПРН 01 ПРН 02 ПРН 04 ПРН 06 ПРН 07 ПРН 22</p>
<p>Оволодіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначати основні поняття анатомії, фізіології, патології та валеології; • логічно і послідовно формулювати основні принципи і закони за якими, функціонує людський організм; • визначати фізичний розвиток дитини та давати йому оцінку; • досліджувати пам'ять, увагу, рівень інтелектуальних здібностей за відповідними методиками; • визначати гостроту зору; • порівнювати повітряну і кісткову провідність звуку, визначати направленість звуку; • описувати контури біологічної регуляції функцій та аналізувати механізми інтегративної діяльності організму, нервової та гуморальної регуляції фізіологічних функцій організму та його систем; • визначати показники функціонального стану соматичних, вегетативних та сенсорних систем; • оцінювати стан збудливих об'єктів, регуляторних систем та обміну речовин; • визначати індивідуально-типологічні властивості нервової системи людини та психофізіологічні показники; • самостійно опрацьовувати лекційний матеріал та рекомендовану літературу з відповідної теми; • використовувати знання фізіологічних законів функціонування і розвитку організму для формування здорового способу життя. 	<p>ПРН 01 ПРН 02 ПРН 04 ПРН 06 ПРН 07 ПРН 22</p>

<p>Аналізувати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • стан здоров'я людини на підставі анатомічних та фізіологічних параметрів, профілактика захворювань; • механізми інтегративної діяльності організму; • функціональні параметри організму і пояснювати можливості їх корекції; а також параметри, що характеризують функції організму людини, її систем та органів і робити висновки; • проводити аналіз, структурування, інтегрування теоретичного матеріалу для з'ясування: взаємозв'язків між структурою тканин та органів, організацією фізіологічних систем та функціями, які вони виконують в організмі людини; особливостей умов, закономірностей та механізмів здійснення окремих функцій і процесів життєдіяльності організму в цілому в межах фізіологічної норми. 	<p>ПРН 01 ПРН 02 ПРН 04 ПРН 06 ПРН 07 ПРН 22</p>
<p>Оцінювання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кількісна оцінка рівня здоров'я майже здорової людини, його прогнозування, характеристики способу та якості життя; розробка на цій основі систем скринінгу та моніторингу за станом здоров'я індивіда, формування індивідуальних оздоровчих програм; • Формування "психології" здоров'я, мотивації до корекції способу життя індивідом з метою зміцнення його здоров'я; • Реалізація індивідуальних оздоровчих програм, первинна та вторинна профілактика захворювань, оцінка ефективності оздоровчих заходів. 	<p>ПРН 01 ПРН 02 ПРН 04 ПРН 06 ПРН 07 ПРН 22</p>

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- тести;
- ситуаційні задачі;
- виконання письмових завдань;
- відповіді на лабораторних та практичних заняттях;
- демонстрація практичних навичок;
- групові завдання з використанням імітаційних ігор на заняттях;
- презентації результатів виконаних завдань;
- співбесіда за результатами самостійної роботи;
- екзамен.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: індивідуальне усне опитування, тестовий контроль (I-II рівня), вирішення ситуаційних задач, письмовий теоретичний контроль, виконання індивідуальних та групових навчальних завдань. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота (письмово). Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен (усно).

Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною, ECTS та національною шкалами (табл.5.1).

Таблиця 5.1. Загальна шкала оцінювання: рейтингова, національна та ECTS

СУМА БАЛІВ за 100-бальною шкалою	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	не задовільно з можливістю повторного складання	
1-34	F	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Таблиця 5.2. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

T1-T10 – теми

Таблиця 5.3. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума
T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

T11-T20 – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	8	50	-	-
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)	-	-	8	50
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-
Індивідуальний навчальний проект	-	-	-	-
Презентація	-	-	-	-
Реферат	-	-	-	-
Есе	-	-	-	-
...				

Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії модульного поточного оцінювання

Поточне модульне оцінювання проводиться шляхом проведення тестового контролю знань на заняттях, опитування студентів під час занять, виконання практичних індивідуальних і групових навчальних завдань, перевірки конспектів лекцій та домашніх завдань, аналізу відвідування та відробок пропущених занять. В ході поточного контролю, за кожен вид навчальної роботи студент отримує оцінку за національною чотирибальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), яка потім переводиться у рейтингові бали.

При оцінюванні засвоєння матеріалу кожного заняття модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою з використанням таких критеріїв оцінювання.

Оцінка «відмінно» виставляється за умови, якщо студент знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує тестові і ситуаційні задачі, а також виконує практичні завдання будь-якого рівня складності.

Оцінка «добре» виставляється, якщо студент знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно і систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка «задовільно» ставиться студентові на основі знання всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Студент спроможний вирішувати спрощені завдання за допомогою навідних питань; частково вирішує задачі та виконує практичні навички, відчувачи складнощі в ряді простих випадків; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені прості запитання відповідає вірно.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і уміння студента є нижчими за критерії задовільної оцінки.

У робочій програмі був застосований такий принцип конвертації традиційної системи оцінювання в бали (таблиця 5.4):

Таблиця 5.4

Конвертація традиційної системи оцінювання в бали:

Традиційна оцінка	Конвертація у бали
«5»	10-8
«4»	7-5
«3»	4-2
«2»	1
	(0 балів за знання та 1 бал – за присутність на занятті)

Відробка пропущених практичних занять здійснюється згідно графіка відробок у визначений час в чергових викладачів. При цьому потрібно показати написаний від руки конспект з пропущеної теми, пройти тестовий контроль або усно відповісти на поставлені питання, виконати практичне завдання, визначене викладачем.

Оцінювання самостійної роботи студентів:

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при змістовому модульному контролі.

Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості, але не більше 20 балів. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Бали	Критерії оцінювання
20-18	Студент повною мірою розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, вільно оперує поняттями і науковою термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і здатний аргументовано її доводити.
17-12	Загалом матеріал самостійної роботи викладений достатньо повно, але студент припускається певних помилок при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, трапляються неточності, деякі питання розкриті неповністю.
11-6	Студент неповністю розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, слабо розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно, непослідовно.
5-1	Виконана робота виглядає нашвидку зробленою чи незакінченою. Наявні значні фактичні помилки, незрозумілості, нерозуміння теми або невідповідність викладеного матеріалу передбаченій темі для самостійного опрацювання.

Таким чином, оцінка за модульне поточне оцінювання складається з оцінок за тестовий контроль на заняттях (1-10 балів), усної відповіді на теоретичні питання (1-10 балів), оцінок за виконання практичних індивідуальних та групових завдань на заняттях (1-10 балів), самостійної роботи студента (1-20 балів). Максимальна оцінка за модульне поточне оцінювання складає 50 балів (табл.5.5).

Таблиця 5.5. Шкала модульного поточного оцінювання з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1, 2	
	Кількість балів	Максимальна кількість балів
Тестовий контроль знань на заняттях (<i>середня оцінка за результатами тестів</i>)	1-10	10
Усна відповідь на теоретичні питання	1-10	10
Виконання практичних індивідуальних та групових завдань на заняттях (<i>середня оцінка за результатами виконання завдань</i>)	1-10	10
Самостійна робота (<i>за якість конспектів лекцій та виконаних завдань</i>)	1 -20	20
Разом		50

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Упродовж семестру з дисципліни проводиться 2 модульні контрольні роботи (МКР). МКР проводиться наприкінці кожного змістового модулю і складається з вирішення тестових завдань та теоретичних питань (додаток 1). До МКР допускаються всі студенти. На виконання письмової МКР відводиться до двох академічних годин. Кожен студент виконує окремий варіант завдань. В кожному варіанті є 4-5 тестових завдань, 2-3 теоретичні питання. На кожне тестове питання дається 5 варіантів відповідей. Правильними можуть бути від

однієї до 5 відповідей. Правильна відповідь за кожний окремий тест оцінюється в 5-6 балів (максимально 20-30 балів), за теоретичне питання по 10 балів (максимально 20-30 балів). За допомогою письмової МКР оцінюється ступінь освоєння пройденого матеріалу за максимальною рейтинговою оцінкою – 50 балів.

Оцінювання якості знань студентів заочного відділення

Оцінювання якості знань студентів заочного відділення в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю, яка становить 100 балів, складається з оцінки за виконання індивідуальної контрольної роботи (максимально - 40 балів) та оцінки, отриманої за відповіді на іспиті (максимально – 60 балів).

Вимоги до виконання контрольної роботи та варіанти завдань для студентів з дисципліни викладені у методичній розробці. Студент виконує індивідуальну контрольну роботу в окремому зошиті і здає на кафедру. Кількість балів за виконання індивідуальної контрольної роботи студента оцінюється максимальнo у 40 балів. Ці бали додаються до суми балів, отриманих на екзамені, і оцінюються за загальноприйнятими шкалами.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий модульний контроль з дисципліни проводиться у вигляді екзамену наприкінці 1 семестру навчання і дає можливість визначити кінцевий ступінь рівня і якості засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Підсумкова модульна оцінка з навчальної дисципліни визначається як середнє арифметичне результатів 2-х змістових модулів та виставляється за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS та національною шкалою. Переведення даних 100-бальної шкали у оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS здійснюється в порядку, зазначеному в таблиці 5.1.

Студенти, підсумкова модульна оцінка яких становить 35-59 балів, зобов'язані пройти підсумковий (семестровий) контроль у формі екзамену, що передбачено робочим навчальним планом.

У «Положенні про порядок та методику проведення семестрових (курсoвих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті», що затверджено Наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» №698/01-17 від 08.05.2015 р. вказано, що ключовою проблемою визначення рівня знань студентів під час проведення екзаменів та заліків є критерії оцінок. При цьому необхідно керуватися таким:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, C) заслуговує студент, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципів помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль I

Змістовий модуль 1

Тема 1. Анатомія і фізіологія як наука. Основні поняття фізіології. Поняття про патологію. Хвороба. Основні періоди розвитку дитини.

Тема 2. Анатомо-фізіологічні особливості органів дихання. Вікові особливості системи дихання.

Тема 3. Захворювання органів дихальної системи. Розлади зовнішнього дихання. Дихальна недостатність.

Тема 4. Анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної системи. Вікові особливості серцево-судинної системи.

Тема 5. Захворювання органів серцево-судинної системи.

Тема 6. Анатомо-фізіологічні особливості органів черевної порожнини. Вікові особливості системи органів черевної порожнини.

Тема 7. Захворювання органів черевної порожнини. Основні клінічні прояви захворювань органів травлення.

Тема 8. Анатомія, фізіологія та патологія органів сечовидільної системи. Захворювання сечовидільної системи.

Тема 9. Обмін речовин та енергії. Терморегуляція.

Тема 10. Гострі отруєння, їх особливості, ознаки, невідкладна допомога та профілактика.

Модуль II

Змістовий модуль 2

Тема 11. Анатомія і фізіологія аналізаторів. Патологія з основами валеології сенсорних систем.

Тема 12. Запобігання порушенням зору, слуху, мовлення та опорно-рухового апарату у дітей.

Тема 13. Анатомія хребетного стовпа. Порушення постави у дітей дошкільного і шкільного віку.

Тема 14. Нервова система. Особливості будови і функцій нервової системи. Вища нервова діяльність. Патологія з основами валеології нервової системи.

Тема 15. Психо-неврологічні порушення у дітей та їх профілактика.

Тема 16. Пам'ять. Фізіологічні основи сну. Фізіологія емоцій. Особливості ВНД людини.

Тема 17. Загальна характеристика інфекційних хвороб. Поняття про імунітет. Щеплення.

Тема 18. Повітряно-крапельні дитячі інфекції. Основні поняття. Причини. Профілактика.

Тема 19. Кишкові інфекції у дітей. Основні поняття. Причини. Профілактика.

Тема 20. Інфекційні та грибкові захворювання у дітей. Основні поняття. Причини. Профілактика.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усь ого	у тому числі			у тому числі			
		л	пр	с.р.	усь ого	л	пр./ лаб.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
МОДУЛЬ I								
Змістовий модуль 1								
Тема 1. Анатомія і фізіологія як наука. Основні поняття фізіології. Поняття про патологію. Хвороба. Основні періоди розвитку дитини.	8	2	2	4	7	1		6
Тема 2. Анатомо-фізіологічні особливості органів дихання. Вікові особливості системи дихання.	8	2	2	4	6	1	2	4
Тема 3. Захворювання органів дихальної системи. Розлади зовнішнього дихання. Дихальна недостатність.	7	2	1	4	9			8
Тема 4. Анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної системи. Вікові особливості серцево-судинної системи. Склад крові. Групи крові. Зсідання крові. Захворювання органів серцево-	7	2	1	4	7	1		6

судинної системи.								
Тема 5. Анатомо-фізіологічні особливості органів черевної порожнини. Вікові особливості системи органів черевної порожнини.	7	2	1	4	8	1	2	6
Тема 6. Захворювання органів черевної порожнини. Основні клінічні прояви захворювань органів травлення.	7	2	1	4	9			8
Тема 7. Анатомія, фізіологія та патологія органів сечовидільної системи.	8	2	2	4	7	1		6
Тема 8. Захворювання сечовидільної системи. Будова і функції шкіри.	8	2	2	4	8		2	6
Тема 9. Обмін речовин та енергії. Терморегуляція.	7	2	1	4	7			6
Тема 10. Гострі отруєння, їх особливості, ознаки, невідкладна допомога та профілактика.	7	2	1	4	8			8
Модульне контрольне оцінювання 1			2					
<u>Всього за модулем 1</u>	74	20	16	40	76	5	6	64
МОДУЛЬ II <i>Змістовий модуль.</i>								
Тема 11. Анатомія і фізіологія аналізаторів. Патологія з основами валеології сенсорних систем.	8	2	2	2	7	1		6
Тема 12. Запобігання порушенням зору, слуху, мовлення та опорно-рухового апарату у дітей.	8	2	2	4				4
Тема 13. Анатомія хребетного стовпа. Порушення постави у дітей дошкільного і шкільного віку.	7	2	1	4	10	1	2	8
Тема 14. Нервова система. Особливості будови і функцій нервової системи. Вища нервова діяльність. Патологія з основами валеології нервової системи.	7	2	2	4	7	1		6
Тема 15. Психо-неврологічні порушення у дітей та їх профілактика.	8	2	1	4	7			8
Тема 16. Пам'ять. Фізіологічні основи сну. Фізіологія емоцій. Особливості ВНД людини.	7	2	1	4	8		2	6
Тема 17. Загальна характеристика інфекційних хвороб. Поняття про	8	2	2	4	7			6

імунітет. Щеплення.								
Тема 18. Повітряно-крапельні дитячі інфекції. Основні поняття. Причини.Профілактика.	7	2	1	4				8
Тема 19. Кишкові інфекції у дітей. Основні поняття. Причини. Профілактика.	8	2	1	4				6
Тема 20. Інфекційні та грибкові захворювання у дітей. Основні поняття. Причини. Профілактика.	8	2	1	4			2	6
Модульне контрольне оцінювання 2			2					
Всього за модулем 2	76	20	16	38	74	5	6	64
Всього годин	150	40	32	78	150	10	12	128

6.3. Теми практичних і лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
	Теми практичних занять МОДУЛЬ І Змістовий модуль 1		
1	Анатомія і фізіологія як наука. Основні поняття фізіології. Поняття про патологію. Хвороба. Основні періоди розвитку дитини.	2	
2	Анатомо-фізіологічні особливості органів дихання. Вікові особливості системи дихання.	2	
3	Захворювання органів дихальної системи. Розлади зовнішнього дихання. Дихальна недостатність.	2	2
4	Анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної системи. Вікові особливості серцево-судинної системи. Склад крові. Групи крові. Зсідання крові. Захворювання органів серцево-судинної системи.	2	
5	Анатомо-фізіологічні особливості органів черевної порожнини. Вікові особливості системи органів черевної порожнини. Захворювання органів черевної порожнини. Основні клінічні прояви захворювань органів травлення.	2	2
6	Анатомія, фізіологія та патологія органів сечовидільної системи. Захворювання сечовидільної системи. Будова і функції шкіри.	2	
7	Обмін речовин та енергії. Терморегуляція. Гострі отруєння, їх особливості, ознаки, невідкладна допомога та профілактика	2	2

8	Модульне контрольне оцінювання 1	2	
	Всього за модулем 1	16	6
	Теми лабораторних занять МОДУЛЬ II Змістовий модуль 2		
1	Анатомія і фізіологія аналізаторів. Патологія з основами валеології сенсорних систем.	2	
2	Запобігання порушенням зору, слуху, мовлення та опорно-рухового апарату у дітей.	2	
3	Анатомія хребетного стовпа. Порушення постави у дітей дошкільного і шкільного віку. Нервова система. Особливості будови і функцій нервової системи. Вища нервова діяльність. Патологія з основами валеології нервової системи.	2	2
4	Психоневрологічні порушення у дітей та їх профілактика. Пам'ять. Фізіологічні основи сну. Фізіологія емоцій. Особливості ВНД людини.	2	
5	Загальна характеристика інфекційних хвороб. Поняття про імунітет. Щеплення. Повітряно-крапельні дитячі інфекції. Основні поняття. Причини. Профілактика.	2	2
6	Кишкові інфекції у дітей. Основні поняття. Причини. Профілактика.	2	2
7	Інфекційні та грибкові захворювання у дітей. Основні поняття. Причини. Профілактика.	2	
8	Модульне контрольне оцінювання 2	2	
	Всього за модулем 2	16	6
	Всього годин	32	12

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
	МОДУЛЬ I Змістовий модуль 1		
1	Анатомія і фізіологія як наука. Основні поняття фізіології. Поняття про патологію. Хвороба. Основні періоди розвитку дитини.	4	6
2	Анатомо-фізіологічні особливості органів дихання. Вікові особливості системи дихання.	4	4
3	Захворювання органів дихальної системи. Розлади зовнішнього дихання. Дихальна недостатність.	4	8

4	Анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної системи. Вікові особливості серцево-судинної системи. Склад крові. Групи крові. Зсідання крові. Захворювання органів серцево-судинної системи.	4	6
5	Анатомо-фізіологічні особливості органів черевної порожнини. Вікові особливості системи органів черевної порожнини. Особливості будови та функцій вегетативної нервової системи. Вегетативні рефлекси. Значення вегетативної системи в регуляції функцій організму. Роль позитивного та негативного зворотніх зв'язків в регуляції функції організму. Роль позитивних емоцій для підтримання здоров'я людини	4	6
6	Захворювання органів черевної порожнини. Основні клінічні прояви захворювань органів травлення. Регуляція утворення гормонів. Принципи регуляції ендокринних залоз. Поняття про тканинні гормони. Значення ендокринної системи для регуляції функцій організму. Сучасні теорії імунітету. Роль ендокринної системи в регуляції функцій організму.	4	8
7	Анатомія, фізіологія та патологія органів сечовидільної системи.	4	6
8	Захворювання сечовидільної системи. Будова і функції шкіри.	4	6
9	Обмін речовин та енергії. Терморегуляція.	4	6
10	Гострі отруєння, їх особливості, ознаки, невідкладна допомога та профілактика.	4	8
	Всього за модулем 1	40	64
МОДУЛЬ II			
<i>Змістовий модуль 2</i>			
1	Анатомія і фізіологія аналізаторів. Патологія з основами валеології сенсорних систем.	2	6
2	Запобігання порушенням зору, слуху, мовлення та опорно-рухового апарату у дітей.	4	6
3	Анатомія хребетного стовпа. Порушення постави у дітей дошкільного і шкільного віку.	4	8
4	Нервова система. Особливості будови і функцій нервової системи. Вища нервова діяльність. Патологія з основами валеології нервової системи.	4	6
5	Психо-неврологічні порушення у дітей та їх профілактика.	2	6
6	Пам'ять. Фізіологічні основи сну. Фізіологія емоцій. Особливості ВНД людини.	4	6
7	Загальна характеристика інфекційних хвороб. Поняття про імунітет. Щеплення.	4	6
8	Повітряно-крапельні дитячі інфекції. Основні поняття. Причини. Профілактика.	4	8
9	Кишкові інфекції у дітей. Основні поняття. Причини. Профілактика.	6	6

10	Інфекційні та грибкові захворювання у дітей. Основні поняття. Причини. Профілактика.	4	6
	Всього за модулем 2	38	64
	Разом	78	128

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання: **мультимедійне обладнання.**

Методичне забезпечення: конспект лекцій з дисципліни; методичні рекомендації до лабораторних занять з дисципліни; схеми, таблиці, малюнки, презентації; інструктивно-методичні матеріали для проміжного і підсумкового контролю знань; критерії модульно-рейтингового оцінювання знань із навчальної дисципліни.

1. Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни :

- навчальні заняття;
- самостійна робота студентів;
- робота в наукових бібліотеках та мережі Інтернет;
- контрольні заходи.

2. Види навчальної роботи студентів:

- лекція;
- практичне заняття;
- консультація;
- іспит.

З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни використовуються різноманітні методи навчання, а саме: вербальні (словесні), наочні та практичні методи, які включають в себе як подання матеріалу викладачем (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), так і роботу студентів з книжкою (підручником, довідковою, науково-популярною і навчальною літературою) та комп'ютерними програмами чи глобальною мережею Інтернет; робота з роздатковим матеріалом, виконання тестових завдань та ін..

Метод викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від цілей і завдань, виду занять, змісту теми, можливостям (інтелектуальним, психологічним, морально - етичним тощо) студентів, наявним умовам і часу, відведеному для вивчення теми.

В ході лекцій використовуються наступні методи: пояснювально-ілюстративний, або інформаційно-рецептивний метод (розповідь, лекція, пояснення, робота з роздатковим матеріалом, підручником, демонстрація та ін.), проблемний метод подачі навчального матеріалу, частково-пошуковий або евристичний методи коли — викладач розділяє проблему на частини, студенти здійснюють окремі кроки щодо розв'язування підпроблем. Під час викладання навчального матеріалу лекції використовується мультимедійна презентація .

Перелік методів навчання, що використовуються у процесі вивчення дисципліни:

За типом пізнавальної діяльності:

- пояснювально-ілюстративний;
- репродуктивний;
- проблемного викладу;
- дослідницький;
- аналітичний;
- індуктивний;
- дедуктивний.

За основними етапами процесу:

- формування знань;
- формування умінь і навичок;
- застосування знань;
- узагальнення;
- закріплення;
- перевірка.

За системним підходом:

- стимулювання та мотивація;
- контроль та самоконтроль.

За джерелами знань:

- словесні – розповідь, пояснення, лекція;
- наочні – демонстрація, ілюстрація.

За рівнем самостійної розумової діяльності:

- проблемний;
- частково-пошуковий;
- дослідницький;
- метод проблемного викладання.

- **Пояснювально-ілюстративний метод:** студенти здобувають знання, слухаючи лекцію, з навчальної або методичної літератури у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення.

- **Репродуктивний метод:** застосування вивченого на основі зразка, моделі діяльності або загально прийнятих підходів під час семінарських (практичних занять). Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам - в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

- **Метод проблемного викладання:** використовуючи доцільні джерела й засоби під час лекційних і практичних занять, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, наводить систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання.

- **Пошуковий, або евристичний метод.** Використовується в тій чи іншій мірі у всіх формах навчальних занять та під час індивідуальної чи самостійної роботи студента. Його суть - в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань, в визначених випадках під керівництвом лектора, або на основі наведених прикладів і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над навчально-методичною літературою.

- **Дослідницький метод.** Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри, наприклад, об'єму та інтенсивності фізичного навантаження, виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук. Такий метод є пріоритетним у самостійній підготовці студентів.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова

1. Абрамов М.Г. Гематологический атлас. — Москва, 1985.

2. Александров П.Н., Чернух А.М. Микроциркуляция. — Минск, 1975.
3. Беклемишев Н.Д. Иммунопатология и иммунорегуляция. — М., 1986.
4. Березняков И.Т. Артериальная гипертензия молодого возраста: симпатикоадреналовая система, водно-электролитный баланс, особенности личности. — Москва, 1992.
5. Болезни сердца и сосудов / Под ред. Е.И.Чазова, — М., 1992.
6. Воспаление, иммунитет, гиперчувствительность: Пер. с англ. / Под ред. Г.З.Мовета. — Мариуполь, 1975.
7. Гембицкий Е.В. Витаминная недостаточность. Гиповитаминозы и авитаминозы. Алиментарная дистрофия // Диагностика и лечение внутренних болезней. — М., 1992. С. 330-364.
8. Гипертоническая болезнь / И.Г.Березняков, В.Ф.Черных, В.П.Черных, Е.И.Бездетко. — Х., 1995.
9. Гуминский А. А., Леонтьева Н. Н., Маринова К, В. Руководство к лабораторным занятиям по общей и возрастной физиологии. — М.: Просвещение, 1990.-238с.
10. Джеймс А. Шейман. Патология почки: Пер. с англ. / Под ред. Ю.В.Наточина. — М., 1997.
11. Заболевания желудка и двенадцатиперстной кишки / И.А.Зупа-нец, В.Ф.Черных, В.П.Черных, С.Н.Коваленко. — Хабаровск, 1995.
12. Климов А.Н., Никульчева Н.Г. Липопротеиды, диспротеидемия и атеросклероз. — Л., 1984.
13. Крыжановский Т.Н. Детерминальные структуры в патологии нервной системы. — Минск, 1980.
14. Кучер і. С Фізіологія людини. Навч. посібник. — К.: Вища школа, 1991—327с.
15. Маянский Д.Н. Хроническое воспаление. — Мариуполь, 1991.
16. Марунської І.М., Меведомська Є. О., Бобрицька В.І. Анатомія і вікова фізіологія з основами шкільної гігієни. — К.: ВД - Професіонал, 2004. —479 с,
17. Загальна фізіологія / В.І.Філімонов, Д.Г.Наливайко, В.С.Райцес, В.Г.Шевчук / За ред .В.І.Філімонова. - К.: Здоров'я, 1994.
18. Павленко СМ. Проблема реактивности в свете нервно-трофической теории. — М., 1961.
19. Пыцкий В.П., Адрианова Н.В., Артомонова А.В. Аллергические заболевания. — М., 1991.
20. Рябов Т.А. Гипоксия критических состояний. — Москва, 1988.
21. Сахарный диабет / О.И.Бриндак, В.П.Черных, В.Ф.Черных, П.А.Бездетко. — Хабаровск, 1994.
22. Фекета В.П. Курс лекцій з нормальної фізіології: Навчальний посібник - Ужгород, 2003.
23. Основы физиологии человека: Учебник для высших учебных заведений, в 2-х томах / В. Крим, И.Д.Вартанян, С.Б-Даиияров й др. / Под ред.- Б.И.Ткаченко. - Санкт-Петербург, 1994.Т,
24. Физиология человека / И.А.Агаджанян, Л.З Тель, В.И.Циркии, С.А. Чеснокова /1 Юд ред.
25. А.Раджапьяна, В, Й. Циркина - М: Мед Книга. Н.Новгород: Издательство НИ МА, 2001.
26. Физиология человека: В 4-х томах. Пер. с англ. / Под ред. Р.Шмидта, 1 'Тевса - М.: 1985.Т.4
27. Физиология человека / Е.Б. Бабский. В.Д Глебовскнн, А.Б.Коган й дрч /1 Юд ред. Г.И.Косицкого. -М; Медицина, 1985.
28. Физиология человека: Учебник /В двух томах/ В.М.Покровский, Г.Ф Коротько, В.И, Кобрии Под ред. В.М.Покровского, Г.Ф.Коротько. - М.: Медицина, 1998 Т. 1.
29. Фізіологія людини . Переклад з англ./Вільям Ф .Ганонг,- Львів ,2002.
30. Посібіик з нормальної фізіології / В.І. Завялов, Н.М. Зеленіна, Т.М.Козинець та ін./ За ред. В.Г.Шевчука, Д.Г. Наливайка. - К.:Здоров'я, 1995.

31. Шулуток Б.П., Шастин Н.Н., Броун Л.М. Заболевания печени. Л., 1990.

Додаткова

1. Безруких М.М., Сорькин В.Д., Фарбер Д.А. Возрастная физиология (Физиология развития). М.: «Академия», 2002. —416 с.
2. Маркосян А.А. Вопросы возрастной физиологии. — М.: Просвещение, 1974.—223с.
3. Смирнов В. М., Будылина С. М. Физиология сенсорных систем и высшая нервная деятельность: Учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений. — М.: Издательский центр Академия', 2003. —304 с.
4. Гепіко Л. Н., Морфина О., В. Практическая антропология. Учебное пособие.-Ростов н/Д Феїнкс, 2003. 320с.
6. Хринкові А. І. Вікова фізіологія. — К.: Вища школа, 1982. — 262 с.
7. Ярослав С. Ю. Фізіологія людини. К.: Радянська школа, 1965. —391с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Лекційний курс з дисципліни «Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами валеології» (Платформа електронного навчання ДВНЗ «УжНУ»).
2. Робоча програма дисципліни «Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами валеології» (Платформа електронного навчання ДВНЗ «УжНУ»).
3. Перелік питань, тестових завдань, ситуаційних задач до практичних і лабораторних занять з дисципліни (Платформа електронного навчання ДВНЗ «УжНУ»).
4. Презентації до тем змістових модулів дисципліни (Платформа електронного навчання ДВНЗ «УжНУ»).

Додаток 1

Питання для контролю теоретичної успішності

1. Роль спинного мозку в забезпеченні рухових функцій.
2. Відмінності нервової регуляції від гуморальної.
3. Фізико-хімічні властивості крові та плазми.
4. Етапи дихання.
5. Функціональна анатомія великого і малого кола кровообігу.
6. Основні функції шлунково-кишкового тракту.
7. Функції нирок.
8. Пам'ять та її механізми.
9. Структура та фізіологічні властивості нервових волокон.
10. Будова та властивості еритроцитів та гемоглобіну.
11. Функції повітряних шляхів.
12. Функціональна класифікація серцево-судинної системи.
13. Будова поперечно-смугастого м'язового волокна.
14. Функції зовнішнього та середнього вуха.
15. Стрес – як неспецифічна реакція організму на дію подразників великої сили.
16. Молекулярні механізми скорочення. Теорія Хакслі і Хансон.
17. Гострі отруєння, їх особливості, ознаки, невідкладна допомога та профілактика.
18. Структура і функції опорно-рухової системи.
19. Гуморальна регуляція. Поняття про гормони.
20. Поняття про внутрішнє середовище організму.
21. Клубочкова фільтрація та її механізми.
22. Особливості вищої нервової діяльності людини та відмінність її від вищих тварин.
23. Особливості гладеньких м'язів.

24. Збудження та гальмування ЦНС.
25. Фізіологічна сутність дихання.
26. Сучасні уявлення про будову та функції клітинних мембран.
27. Зовнішні прояви серцевої діяльності.
28. Види чутливості.
29. Види транспорту речовин через мембрани.
30. Поняття про рефлекторну дугу та її компоненти. Рефлекторний цикл.
31. Поняття про аналізатори.
32. Роль довгастого мозку, моста в регуляції рухових функцій.
33. Класифікація гормонів (за хімічною структурою, за клітинами-мішенями).
34. Хімічний склад плазми.
35. Механізм вдиху та видиху.
36. Основні показники насосної функції серця та їх величини в нормі (ЧСС, СО, ХОК, АТ).
37. Рухові та чутливі зони кори головного мозку.
38. Механізм дії гормонів.
39. Фізіологічні та патологічні сполуки гемоглобіну.
40. Газообмін між альвеолярною сумішшю газів та газами крові.
41. Поняття про загальний периферичний опір судини, середній артеріальний тиск, та їх розрахунки.
42. Травлення в шлунку.
43. Будова нефрона та його значення.
44. Роль емоцій в поведінкових реакціях організму людини.
45. Будова провідникової системи серця. Градієнт автоматизму.
46. Всмоктування в різних відділах шлунково-кишкового тракту та його значення.
47. Класифікація синапсів.
48. Травлення в тонкому і товстому кишечнику.
49. Канальцева реабсорбція та секреція і їх механізми.
50. Механізми проведення збудження у мієлінових та без мієлінових нервових волокнах.
51. Транспорт вуглекислого газу крові.
52. Механізми теплопродукції та тепловіддачі.
53. Рецепторний апарат зорового аналізатора.
54. Гормони щитовидної залози та їх фізіологічні ефекти.
55. Поняття про рН крові. Буферні системи крові.
56. Регуляція дихання. Будова дихального центру.
57. Хеморецепторні та механорецепторні дихальні рефлекси.
58. Умови необхідні для вироблення умовних рефлексів.
59. Пропріорецептивна і тактильна чутливість.
60. Поняття про гіпоталамо-гіпофізарну систему.
61. Будова та фізіологічні властивості серцевого м'язу.
62. Гіпофіз та його гормони.
63. Фізіологія нюхового аналізатора.
64. Фізіологія смакового аналізатора.
65. Акомодаційний апарат ока.
66. Зоровий аналізатор, будова та його значення.
67. Механізми зупинки кровотечі. Роль тромбоцитів та плазменних факторів згортання крові.
68. Умовні та безумовні рефлекси.
69. Температурна та больова чутливість.
70. Формування мембранного потенціалу спокою.
71. Класифікація рефлексів та їх значення.
72. Больова чутливість та її роль.
73. Роль середнього мозку і мозочка в регуляції рухових функцій.
74. Будова середнього та внутрішнього вуха.
75. Ендокринна функція нирок.
76. Типи м'язових скорочень. Механізми виникнення зубчастого та гладенького тетанусу.

77. Синапс. Визначення поняття. Класифікація синапсів.
78. Групи крові та резус-фактор.
79. Ендокринна функція гіпоталамусу та епіфізу.
80. Лейкоцити: кількість, класифікація, функції окремих форм лейкоцитів.
81. Транспорт кисню крові.
82. Роль підшлункової залози та печінки в травленні.
83. Особливості кровообігу при фізичному навантаженні.
84. Наднирники та їх гормони.
85. Будова та функції оптичної системи ока.
86. Значення прищитовидних залоз в регуляції обміну кальцію.
87. Сила та робота м'язів.
88. Фізіологія вестибулярного аналізатора.
89. Статичні показники вентиляції легенів.
90. Динамічні показники вентиляції легенів.

робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)